

Nr 24.

Kungl Maj:ts proposition till riksdagen angående upplåtelse av rätt till bearbetande av icke inmutningsbara mineralfyndigheter å kronojord; given Stockholms slott den 14 januari 1944.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Herman Eriksson.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14 januari 1944.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Eriksson, anför efter gemensam beredning med chefen för jordbruksdepartementet:

Med anledning av en av Kungl. Maj:t avlåten proposition, nr 161, medgav 1909 års riksdag (r. skr. nr 133), att för de fall, beträffande vilka icke i annan ordning särskilda bestämmelser med riksdagens medverkan träffats, för tiden intill den 15 maj 1910 Kungl. Maj:t skulle äga

ej mindre åt svenska män bevilja tillstånd att mot den årliga avgäld och under de villkor i övrigt, Kungl. Maj:t bestämde, å kronojord inom visst å marken utstakat område under en tid för varje gång av högst tio år med andras uteslutande med arbete belägga och sig tillgodogöra mineralfyndig-

heter av andra slag än som enligt 1 § gruvestadgan kunde utgöra föremål för inmutning, med rätt för koncessionsinnehavaren att, därest vid upplåtelseidens utgång dylik upplåtelse fortfarande bleve av riksdagen medgiven, äga företräde till överenskommelse om fortsatt arbete med fyndighetens tillgodogörande på de villkor, Kungl. Maj:t då på grund av sig företeende omständigheter kunde finna gott bestämma,

än även åt sådan koncessionsinnehavare för den tid, varunder koncessionen beviljats, upplåta erforderlig mark för vägar samt för anläggning av verkstäder och arbetarbostäder, med skyldighet för koncessionsinnehavaren att för sålunda åt honom upplåtna förmåner gälda visst årligt arrende, som skulle bestämmas genom särskild uppskattning före upplåtelsens medgivande.

Medgivande av enahanda innebörd har sedermera, på därom av Kungl. Maj:t gjorda framställningar, lämnats av riksdagen varje år, senast av 1943 års riksdag enligt dess skrivelse nr 34. Den tid, för vilken medgivandet lämnats, har alltsedan år 1912 omfattat ett år, räknat från och med den 1 juli. Sedan gruvestadgan upphört att gälla den 1 januari 1940, avser medgivandet andra mineralfyndigheter än sådana, som omförmälas i 1 § gruvlagen den 3 juni 1938.

Sedan riksdagen under en följd av år för ett år i sänder medgivit, att Kungl. Maj:t ägde åt svenska medborgare, i den ordning Kungl. Maj:t bestämde, upplåta begagnandet av kronan tillhöriga jordägarandelar i gruvor, lämnades av 1929 års riksdag (r. skr. nr 194) dylikt medgivande för tiden intill den 1 januari 1933. I propositionen nr 40 till 1932 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t sedermera, att det Kungl. Maj:t meddelade bemyndigandet att utarrendera ifrågavarande jordägarandelar måtte från och med den 1 januari 1933 gälla tills vidare. Propositionen bifölls av riksdagen (r. skr. nr 56).

Med bifall till Kungl. Maj:ts i propositionen nr 69 till 1940 års riksdag därom gjorda framställning medgav sedermera riksdagen (r. skr. nr 110), att det av 1932 års riksdag sålunda lämnade medgivandet i fråga om upplåtelse av begagnandet av kronan tillhöriga jordägarandelar i gruvor skulle äga tillämpning jämväl å upplåtelse av kronoandelar och kronan såsom inmutare tillkommande andelar i gruvor.

*Departements-
chefen.*

Framställning torde nu böra göras hos riksdagen om ytterligare förlängning av det Kungl. Maj:t meddelade bemyndigandet att upplåta rätt till bearbetande av icke inmutningsbara mineralfyndigheter å kronojord. Förlängningen synes mig lämpligen, i likhet med vad som gäller i fråga om bemyndigandet att utarrendera kronan tillhöriga jordägarandelar i gruvor samt beträffande upplåtelse av kronoandelar och kronan såsom inmutare tillkommande andelar i gruvor, icke vidare böra förbindas med någon tidsbegränsning.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för de fall, beträffande vilka icke särskilda bestämmelser med riksdagens medverkan träffats, medgiva, att Kungl. Maj:t må jämväl efter den 30 juni 1944 tills vidare äga att

dels åt svenska medborgare bevilja tillstånd att, mot den årliga avgäld och under de villkor i övrigt Kungl. Maj:t bestämmer, å kronojord inom visst å marken utstakat område under en tid för varje gång av högst tio år med andras utslutande med arbete belägga och tillgodogöra sig mineralfyndigheter av andra slag än som enligt 1 § gruvlagen kunna utgöra föremål för inmutning, med rätt för koncessionsinnehavaren att, därest vid upplåtelse tidens utgång dylik upplåtelse fortfarande är av riksdagen medgiven, äga företräde till överenskommelse om fortsatt arbete med fyndighetens tillgodogörande på de villkor, Kungl. Maj:t då på grund av sig företeende omständigheter kan finna gott bestämma,

dels ock åt sådan koncessionsinnehavare för den tid, varunder koncessionen beviljats, upplåta erforderlig mark för vägar samt för anläggning av verkstäder och arbetarbostäder, med skyldighet för koncessionsinnehavaren att för sålunda åt honom upplåtna förmåner gälda visst årligt arrende, som bestämmes genom särskild uppskattning före upplåtelsens medgivande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Ivar Müller.

